

พินิจสาเหตุของอุทกภัยผ่านการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า : หลักอริยสัจ 4^{*} EXAMINING FLOOD CAUSING THROUGH THE BUDDHA'S ENLIGHTENMENT: FOUR NOBLE TRUTHS

พระอดิศักดิ์ อนุบาลโย (ศักดิ์ไพศาล)

Phra Adisak Analayo (Sakphisal)

วัดศรีโลหาราชบุรีรัมย์

Wat Sri Loharadbumrung

Corresponding Author E-mail: Asakphisal@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง พินิจสาเหตุของอุทกภัยผ่านการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า : หลักอริยสัจ 4 เป็นการศึกษาจากเอกสาร ตำรา หนังสือ รวมถึงการสังเคราะห์ การวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดปัญหาอุทกภัยโดยเข้าถึงสาเหตุที่แท้จริงโดยใช้หลักการของอริยสัจ 4 อันเป็นหลักธรรมที่สำคัญที่ได้มีกล่าวไว้ในพระอภิธรรมปิฎก อุทกภัยนั้นมีสาเหตุหลักมาจาก ปริมาณน้ำฝน หากแต่อากาศบนพื้นผิวโลกมีความร้อนที่สูงขึ้นจากปริมาณของก๊าซเรือนกระจก นักวิทยาศาสตร์ได้พบว่าในจำนวนก๊าซเรือนกระจกที่มีอยู่หลายชนิดนี้ แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์เป็นแก๊สที่ควบคุมอุณหภูมิของโลก ปริมาณแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ส่งผลถึงความแปรเปลี่ยนสภาพภูมิอากาศ และภาวะโลกร้อน อันมีผลต่อการละลายของภูเขาน้ำแข็งบริเวณขั้วโลกเหนือและขั้วโลกใต้ ทำให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้นและเกิดภาวะความแปรปรวนของอากาศ นำมาซึ่งผล คือ ความทุกข์ ภาวะที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลของสิ่งที่เข้ามา รุมเร้า สิ่งเหล่านี้ที่เป็นบ่อเกิดการกระตุ้นกิเลส เรียกว่า สมุทัย อันเป็นเหตุแห่งความเจ็บปวด การสามารถละวางความทุกข์ได้จนหมดสิ้นเท่ากับสภาวะที่เป็น นิโรธ คือความสิ้นของผู้ทุกข์ การจะทำให้หมดสิ้นความรู้สึกแห่งทุกข์ได้นั้นจำเป็นต้องมีวิธีการที่เรียกว่า มรรค การเข้าใจ อริยสัจ 4 ที่เริ่มต้นที่ตนเองอันเป็นองค์การในระดับที่เล็กที่สุด ด้วยการเข้าใจในความรู้สึกแห่งตนหาความวิฤตแห่งปัญหาเกิดขึ้นแล้วและดำเนินต่อไปพร้อมกับความพยายามแก้ไข แต่ละปัจเจกบุคคลสามารถวิเคราะห์ปัญหา และเข้าใจในความรู้สึกแห่งตนเอง พบกับความจริงอย่างที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องมีเป้าหมาย

คำสำคัญ: สาเหตุอุทกภัย; ตรัสรู้; พระพุทธเจ้า; อริยสัจ 4

Abstract

The article on examining the causes of floods through the Buddha's enlightenment: The Four Noble Truths is a study of documents, textbooks, and books, including synthesis. Analysis of the causes of flooding problems by reaching the true causes using the principles of the Four Noble Truths which is an important principle stated in the Abhidhamma Tipitaka. The main cause of floods stems from the increasing amount of rainfall. However, scientists have found that the rising temperature on Earth's surface is primarily due to the presence of greenhouse gases, particularly carbon dioxide. Carbon dioxide is a gas that controls the Earth's temperature. The amount of carbon dioxide affects climate change and global warming,

^{*}Received May 8, 2024; Revised June 4, 2024; Accepted June 5, 2024

leading to the melting of polar ice caps. This results in rising sea levels and contributes to atmospheric instability, resulting in suffering. The suffering caused by these disturbances is a consequence of things that disturb and provoke. These stimuli, which act as gas igniters, are called “samudaya,” the cause of suffering. The ability to lay down suffering until it is completely extinguished, which is called “nirodha,” is the cessation of suffering. To achieve the cessation of suffering, there must be a method known as “manga,” a path of understanding the Four Noble Truths that begins with oneself as the smallest unit of organization. By understanding one's feelings, analyzing the problem, and comprehending one's own emotions, individuals can face reality and proceed with efforts to solve problems correctly. Everyone can analyze problems and understand their feelings, encountering reality in a way that leads to the correct solution. The goal is to proceed with efforts to solve problems correctly.

Keywords: Flood Causing; Enlightenment; Lord Buddha; Four Noble Truths

บทนำ

อุทกภัยเป็นหนึ่งในภัยธรรมชาติ ที่สามารถสร้างความเสียหายให้แก่สรรพสิ่งที่มีชีวิตบนพื้นโลกได้อย่างมหาศาล ด้วยมวลน้ำที่มีปริมาณมากเกินไปที่มนุษย์จะสามารถต้านทานได้ โดยสาเหตุของอุทกภัยนั้นมีสาเหตุหลักมาจาก ปริมาณน้ำฝน หากแต่อากาศบนพื้นผิวโลกมีความร้อนที่สูงขึ้นจากปริมาณของก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gases) นักวิทยาศาสตร์ได้พบว่าในจำนวนก๊าซเรือนกระจกที่มีอยู่หลายชนิดนี้ แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์เป็นแก๊สที่ควบคุมอุณหภูมิของโลก (Department of Economic and Social Affairs of United Nations Secretariat, 2010) ปฏิกิริยาเรือนกระจก (Greenhouse Effect) ที่เกิดจากก๊าซเรือนกระจก ที่มีอิทธิพลจากการเพิ่มขึ้นของแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ในชั้นบรรยากาศ เมื่อมีปริมาณแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ ปกคลุมมากขึ้นในชั้นบรรยากาศก็จะส่งผลถึงความแปรเปลี่ยนสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) และภาวะโลกร้อน (Global Warming) อันมีผลต่อการละลายของภูเขาน้ำแข็งบริเวณขั้วโลกเหนือและขั้วโลกใต้ ทำใหกระดับน้ำทะเลสูงขึ้นและเป็นสาเหตุให้เกิดภาวะความแปรปรวนของอากาศ (Jevrejeva et al., 2018) ด้วยคำกล่าวในโอกาสงานฉลองวันชาติของสิงคโปร์ ผู้นำประเทศได้มีถ้อยแถลงว่า

“จำนวนมหาปัญหาที่สิงคโปร์กำลังประสบทั้งเรื่องความแปรปรวนของอากาศ การขาดแคลนอาหาร โรคระบาดชนิดใหม่ยังไม่เท่าความน่ากลัวจากระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น”
(Prime Minister's Office, Singapore, 2019)

เมื่อหันมาพิจารณาดินแดนที่ให้คุณค่ากับทรัพยากรที่สามารถอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ อย่างเช่น ราชอาณาจักรภูฏาน อันเป็นประเทศที่สามารถควบคุมการเพิ่มปริมาณแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ นอกจากจะไม่เพิ่มจำนวนขึ้นแล้วแต่กลับลดจำนวนลงและเป็นที่ชื่นชมกับประชาคมโลกในการใช้ดัชนีความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness : GNH) นายกรัฐมนตรีของราชอาณาจักรภูฏาน ได้รับเกียรติให้กล่าวถึงความสำเร็จในการนำ GNH มาเป็นหลักชี้แนะแนวทางการบริหารประเทศ ด้วยพระราชปณิธานของสมเด็จพระราชาธิบดีจิกมี ซิงเย วังชุก พระมหากษัตริย์แห่งราชอาณาจักรภูฏาน รัชกาลที่ 4 โดยทรงนำสิ่งที่เป็นแกนสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์ คือ ความเป็นเมืองพุทธ และมีพระธรรมเป็นแม่บทแห่ง

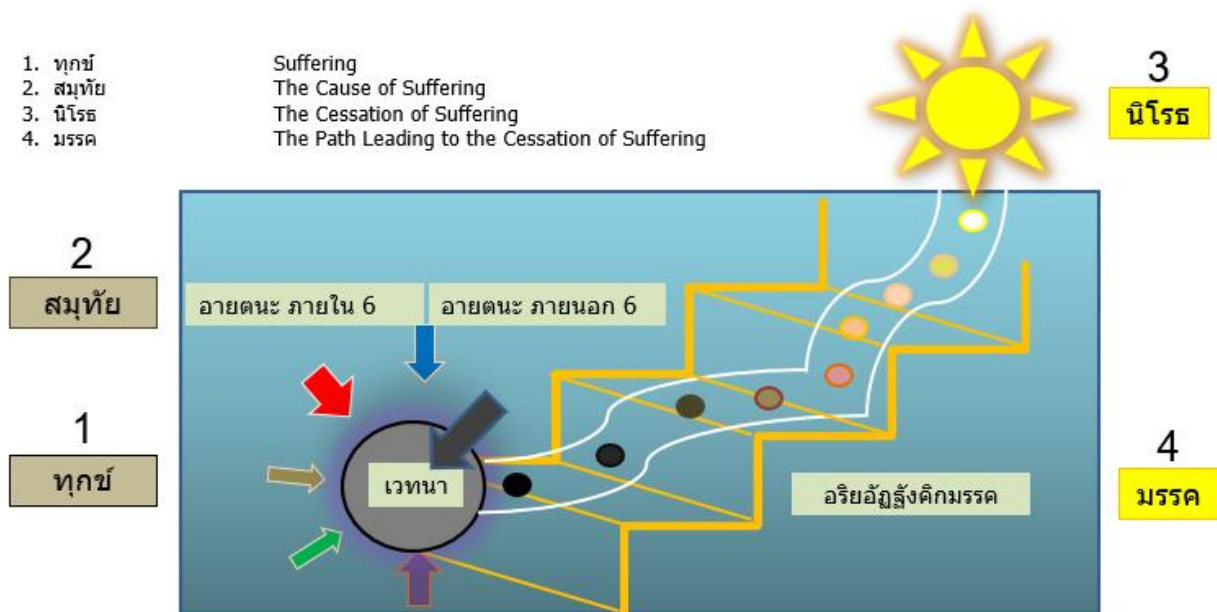
ความรู้ในการดำเนินการจัดทำนโยบายของคณะบริหารประเทศจนนำไปสู่แผนปฏิบัติการจนเกิดผลสัมฤทธิ์ โดยเนื้อหาสำคัญส่วนหนึ่งในการกล่าวปาฐกถา คือ “โลกกำลังเผชิญปัญหาที่เกิดจากความโลภที่ไม่รู้จักพอของมนุษย์” (Columbia University, 2010)

อริยสัจ 4 หลักธรรมอันเป็นเลิศ

อริยสัจ 4 รวมอยู่ในหลักธรรม “อัมมจักกัปปวัตตนสูตร” ที่พระพุทธเจ้า ได้ทรงแสดงเป็นปฐมเทศนา ซึ่งเป็นวันที่พระพุทธเจ้าประกาศศาสนาเป็นครั้งแรกหลังจากตรัสรู้ เมื่อพราหมณ์ปัญจวัคคีย์ได้รับฟังธรรมะนี้ ก็ได้ขอบรรพชาเป็นพระภิกษุสงฆ์ จึงนับเป็นครั้งแรกที่พระพุทธศาสนาประกอบด้วย พระพุทธ พระธรรม และ พระสงฆ์ ความจริงของพระอริยะ, ความจริงอันประเสริฐ และหลักอริยสัจ 4 ที่ได้มีการอธิบายถึงหลักธรรมนี้ไว้ ดังนี้ อริยสัจ 4 คือ 1. ทุกขอริยสัจ (อริยสัจ คือ ทุกข์) 2. ทุกขสมุทัยอริยสัจ (อริยสัจ คือ เหตุเกิดแห่งทุกข์) 3. ทุกขนิโรธอริยสัจ (อริยสัจ คือ ความดับทุกข์) 4. ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจ (อริยสัจ คือ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์) (อภิ.วิ. 35/235/163-173)

หากน้อมนำคำสอนแห่งพระศาสดาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ที่สามารถสื่อความโดยเจาะจงให้มนุษย์ได้รับทราบแนวทางในการวิเคราะห์ ความต้องการที่เคลือบด้วยกิเลส ที่เมื่อมีการนำประชาคมติดอันถูกชักนำด้วยกิเลส ผลแห่งมหามติที่เป็นมวลแห่งกิเลสอันมีขนาดมหึมา จึงนำมาซึ่งผล คือ ความทุกข์เป็นที่สุด

ภาวะที่เกิดขึ้นนั้น เป็นผลของสิ่งที่เข้ามารุมเร้าเพื่อให้กิเลสได้แสดงอำนาจ สิ่งเหล่านี้ที่เป็นบ่อเกิดการกระตุ้นกิเลส เรียกว่า สมุทัย อันเป็นเหตุแห่งความเจ็บปวด การสามารถละวางความทุกข์ได้จนหมดสิ้นเท่ากับสภาวะที่เป็น นิโรธ คือความสิ้นของผู้ทุกข์ การจะทำให้หมดสิ้นความรู้สึกแห่งทุกข์ได้นั้นจำเป็นต้องมีวิธีการที่เรียกว่า มรรค การเข้าใจที่เริ่มต้นที่ตนเองอันเป็นองค์การในระดับที่เล็กที่สุด ด้วยการเข้าใจในความรู้สึกแห่งตนดังในภาพที่ 1 แสดงการทำความเข้าใจด้วยการสร้างลำดับการพัฒนาของสภาวะจิต เมื่อสามารถต้านทานกิเลสได้ โดยมีวิธีการนำหลักของมรรคมืองค์ 8 เข้ามาช่วยให้เกิดการพัฒนาของจิต ภาวะที่จิตแบกรับตามกำลังของกิเลสก็จะเบาบางลง

ภาพที่ 1 การเกิดขึ้นของอริยสัจ 4

การนำหลักอริยสัจ 4 ไปประยุกต์ใช้กับการเชื่อมโยงสภาวะที่เกิดขึ้นในชีวิตและความเป็นจริงอันเป็นบ่อเกิดของความทุกข์ สภาพความเจ็บ ความโศกเศร้า การคร่ำครวญ ความทรมานทางกาย ความสุข ความคับข้องใจ อันเป็นต้นตอแห่งความทุกข์ทั้งปวงนี้ และความจริงแห่งความเจ็บปวดที่ดับไปด้วยการไม่ความยินยอมทำกิจกรรมใดตามใจ ระวังจากในกิจกรรมที่ทำด้วยตามใจชอบ คือ การดับจิต คือดับตั้งแต่การเกิดที่ความรู้สึกทันที ดังนี้แล้วความเจ็บปวดทางกาย ความทุกข์กาย ความทุกข์ใจ ได้ยุติลงได้ทันที (Most Venerable Phra Brahmapundit, 2017)

พินิจสาเหตุของอุทกภัย ด้วย อริยสัจ 4

รายงานของคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ (Intergovernmental Panel on Climate Change เรียกย่อว่า IPCC) ด้วยจำนวนนักวิทยาศาสตร์ที่ร่วมกันทำงานวิจัยนี้ 234 คนจาก 195 ประเทศ โดยอ้างอิงเอกสารจำนวนมากกว่า 14,000 งานวิจัยทั่วโลกที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ ได้ระบุว่า ผลกระทบที่เกิดสภาวะเรือนกระจกอันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้นนั้น เกิดจากการกระทำของมนุษยชาติ (Intergovernmental Panel on Climate Change, 2023) ด้วยการใช้เพลิงจากถ่านหินและแหล่งพลังงานจากใต้พื้นดิน เช่น น้ำมันดิบ แก๊สธรรมชาติ (Graven, 2016)

ในอดีตย้อนไปเมื่อประมาณ 3 ล้านปี โลกมีอุณหภูมิสูงกว่าในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ประมาณ 1.5 ถึง 3 องศาเซลเซียส ระดับน้ำทะเล สูงกว่าในปัจจุบัน 5-25 เมตร และหากเปรียบเทียบกับปัจจุบัน อุณหภูมิของพื้นผิวโลกในช่วงปี ค.ศ. 2011-2020 สูงขึ้นกว่าช่วงปี ค.ศ. 1885-1900 ประมาณ 1.1 องศาเซลเซียส นับว่ามีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ดังนั้นการสร้างสภาวะเรือนกระจกจากการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อเนื่องเช่นนี้ ภายในปี พ.ศ. 2593 (ค.ศ. 2050) จะเป็นผลให้ระดับน้ำทะเลจะสูงขึ้นอีกประมาณ 80 เซนติเมตร และระดับน้ำทะเลจะสูงขึ้นกว่าในปัจจุบัน 200 เซนติเมตร ในปี พ.ศ. 2633 (ค.ศ. 2100) หากสามารถในอุณหภูมิของพื้นผิวโลกร้อนขึ้น 1.5 องศาเซลเซียส โดยจะส่งผลให้พื้นที่บนแผนที่โลกในส่วนที่เป็นพื้นที่ชายทะเลและพื้นที่ลุ่มต่ำใกล้เส้นทางน้ำที่ออกสู่มหาสมุทร หายจมหายไปอยู่ใต้ระดับน้ำทะเลเป็นจำนวนมาก (Intergovernmental Panel on Climate Change, 2023) ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสภาพอากาศที่แปรปรวน อันเนื่องมาจากการที่น้ำแข็งจากขั้วโลกที่หลอมละลายจากอุณหภูมิของพื้นผิวโลกสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วกว่าที่เคยคาดคะเนไว้ สาเหตุแห่งความรุนแรงนี้ก่อให้เกิดผลที่ตามมา เช่น การที่ต้องเผชิญกับอุทกภัยที่ยาวนานมากขึ้น ที่จะส่งผลกระทบในการสร้างความเสียหายด้วยการทำลายสุขภาพของผู้ที่รับผลกระทบ บ้านเรือน พื้นที่เพาะปลูก การคมนาคม สาธารณูปโภคและอุปกรณ์การสื่อสาร รวมถึงชีวิตของมนุษย์และสัตว์โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการละลายของภูเขาน้ำแข็งเป็นการนำพามวลน้ำที่เกิดจากการละลายให้ไหลเข้าไปกระจายอยู่ในบริเวณแนวชายฝั่งทะเล (Coastline) ทั่วโลก ตั้งแต่ เอเชียใต้ และ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชายฝั่งทะเลด้านทิศตะวันออกของทวีปอเมริกา ทวีปแอฟริกาและ ทวีปออสเตรเลีย โดยได้มีการประมาณค่าใช้จ่ายที่ทั้งโลกต้องเสียหายจากอุทกภัยหากอุณหภูมิของพื้นผิวโลกสูงขึ้น 2 องศาเซลเซียสภายในปี ค.ศ. 2040 (พ.ศ. 2583) จะส่งผลให้ ในปี ค.ศ. 2100 (พ.ศ. 2643) ทั้งโลกต้องเสียหายที่ประมาณ 11.7 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา หรือ ประมาณ 40 ล้านล้านบาท (Jevrejeva et al., 2018)

ดังนั้นบริเวณที่มีสภาพเป็นเขตร้อนรวมไปจนถึงบริเวณพื้นที่ลุ่มต่ำและชายฝั่งทะเลจึงมีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับผลจากอุทกภัย ในแนวพื้นที่เขตร้อนนี้เป็นที่ตั้งของหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย อุทกภัยที่กำลังเข้ามาคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความรุนแรงเพิ่มขึ้นและการสร้างผลกระทบที่นำมาซึ่งความเสียหายให้แก่ประเทศ

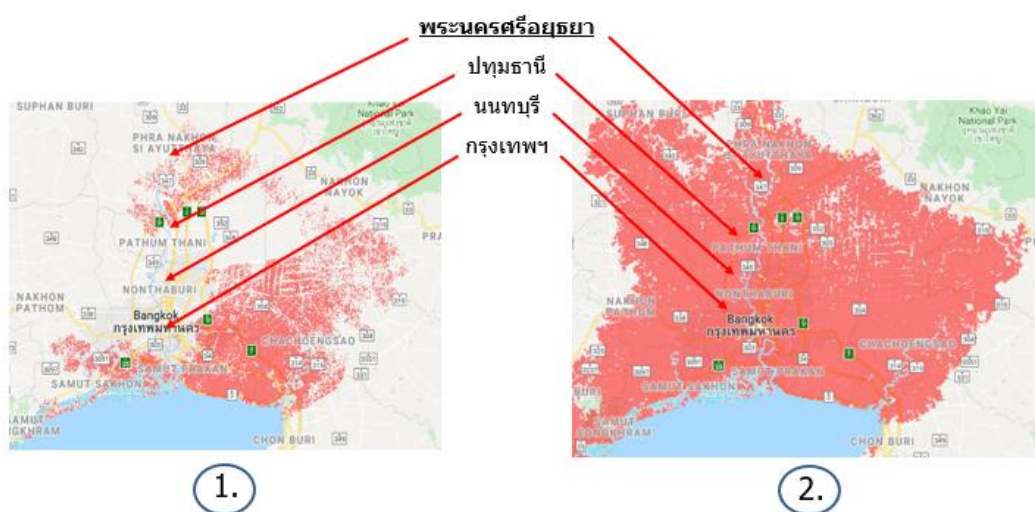

ไทย พายุฝนที่ก่อให้เกิดมรสุมน้ำในพื้นที่ ปริมาณน้ำฝนเมื่อไหลจากที่สูงลงมารวมตัวลงในพื้นที่ราบลุ่ม จะเกิดเป็นการล้นตลิ่งและไหลเข้าท่วมพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่การเกษตร ปศุสัตว์ ทรัพย์สินสาธารณะและทรัพย์สินส่วนบุคคล (Hooijer & Vernimmen, 2021) เมื่อการรวมตัวของมรสุมน้ำที่เกิดจากน้ำฝน ไหลมาผนวกเข้ากับพื้นที่เปราะบางด้วยระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้นทำให้การไหลลงสู่มหาสมุทรจึงใช้เวลาเพิ่มขึ้น ถึงแม้จะมีความพยายามของภาครัฐในการให้ความช่วยเหลือในการผันน้ำลงสู่ทะเล แต่ระยะเวลาที่ใช้จะเพิ่มมากขึ้น ด้วยทั้งปริมาณน้ำฝนและการเพิ่มสูงขึ้นของระดับน้ำทะเลจึงสร้างความลำบากมากยิ่งขึ้น อุทกภัยที่เกิดขึ้นจึงมีระยะเวลายาวนานกว่าเดิม

กรณีศึกษา: จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ในภาคกลางของประเทศไทย ลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นพื้นที่ราบลุ่มภาคกลางและยังมีแม่น้ำไหลมารวมกัน ดังนั้นจึงเป็นที่รวมของมรสุมน้ำจำนวนมากไหลมารวมในบริเวณพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเป็นพื้นที่หน้าด่านก่อนที่จะไหลลงสู่พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง อันเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจ การบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ถือเป็นจุดยุทธศาสตร์ในการลดผลกระทบต่อนพื้นที่เศรษฐกิจหลักของประเทศรวมถึงการป้องกันผลกระทบที่อาจมีต่อกรุงเทพมหานคร เมืองหลวงของประเทศไทย แผนยุทธศาสตร์การป้องกันอุทกภัย โครงการผันน้ำเพื่อกระจายปริมาณน้ำให้เปลี่ยนทิศทางการไหลไปยังลำน้ำสายต่างๆ และโครงการแก้มลิง อันเป็นแหล่งรองรับน้ำเพื่อลดปริมาณน้ำไม่ให้ไหลบ่าเข้าพื้นที่ลุ่มต่ำในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง โดยจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีศักยภาพรองรับน้ำได้มากที่สุด โดยรวมพื้นที่ โครงการทุ่งผักไห่ โครงการทุ่งโพธิ์พระยา โครงการทุ่งเจ้าเจ็ด โครงการทุ่งบางบาลและบ้านแพน สามารถรองรับน้ำได้ 1,047 ล้านลูกบาศก์เมตร (ประยูร เย็นใจ, 2563)

ภาพที่ 2 AI-Global Coastal DEM ที่คาดคะเนพื้นที่จมน้ำปี พ.ศ. 2583
(Climate Central Organization, 2022)

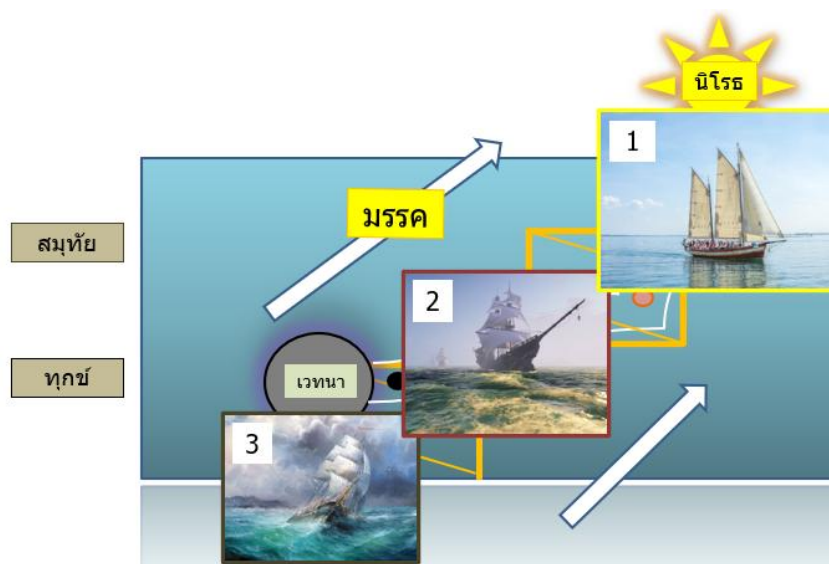
ความราบลุ่มของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สร้างศักยภาพในการรองรับน้ำ และยังรวมถึงศักยภาพในด้านการมีส่วนร่วมในการสร้างงานในภาคการผลิต ที่มีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวประชากร (Gross Domestic Product: GDP per capita) อยู่ในอันดับที่ 5 ในปี พ.ศ.2564 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়กรฐมนตริ, 2566) ความลำบากในการดำเนินชีวิตและการประกอบ

อาชีพโดยเฉพาะด้านการเกษตรที่การลงทุนบนพื้นที่ไม่สามารถยกย้าย หรือเก็บเกี่ยวได้ในเวลาอันควร ตามมาซึ่งความทุกข์ของผู้อาศัยในพื้นที่ประสบกับสภาวะวิกฤตแห่งอุทกภัย โดยเฉพาะพื้นที่ที่ต้องประสบกับสภาวะน้ำท่วมซ้ำซาก เช่น อำเภอบางบาล อำเภอบางไทร อำเภอผักไห่ และอำเภอเสนา ตัวอย่างเช่นในปี พ.ศ. 2565 ที่เกิดอุทกภัยเพียง 6 อำเภอ โดยรวม 4 อำเภอดังกล่าวเข้าด้วย พร้อมกับอีก 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอพระนครศรีอยุธยาและอำเภอบางปะอิน โดยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ประกาศให้พื้นที่ทั้ง 6 อำเภอ เป็นเขตพื้นที่ประสบภัยพิบัติ (เนชั่น สตอรี่, 2565)

AI-Global Coastal Digital Elevation Model (AI-Global Coastal DEM) ช่วยให้โลกได้รับการคาดการณ์ว่าในแต่ละช่วงเวลาจะมีพื้นที่ที่ต้องเผชิญกับวิกฤตอุทกภัยบ้าง ดังที่ในแผนภูมิที่ 2 ได้แสดงผลกระทบเกิดขึ้นกับบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลโดยตรงรวมถึงประเทศไทย ภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าเมื่อในอดีตมีการคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2583 หรือ ค.ศ. 2040 จะมีพื้นที่ในประเทศไทยส่วนใดได้นับผลกระทบจากระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับภาพที่ 2 เป็นภาพที่คาดการณ์ไว้ล่าสุดเมื่อปี 2565 จะมีความแตกต่างจากเดิมมากด้วยความร้อนที่มากขึ้น ทำให้พื้นที่ที่จะได้รับผลกระทบจากระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้นจะมีวงกว้างมากขึ้นกว่าเดิม

ภาพที่ 3 เปรียบเทียบสถานะของจิตใจในระดับที่แตกต่างกับเรือบนผืนน้ำ

ด้วยผลกระทบที่เกิดขึ้น ย่อมสร้างให้เกิดความวิตกกังวลจากการได้รับทราบถึงผลกระทบที่จะมาถึงสำหรับเวทนาที่เกิดขึ้นนี้ เรียกว่า ทุกข์ อันมีผลเกิดมาจากน้ำทะเลมีระดับสูงขึ้น เป็นผลมาจากโลกมีอุณหภูมิสูงขึ้น จากสิ่งที่มีปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์มากขึ้นจากการทำอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศผู้นำทางอุตสาหกรรมที่สัดส่วนการปล่อยก๊าซที่สร้างเรือนกระจก โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ เรียกว่า สมุทัย ดังนี้จึงแสดงให้เห็นถึง ที่มาแห่งความทุกข์จากอุทกภัย นานาประเทศระดมความคิดเพื่อพยายามหาทางชะลออุณหภูมิของโลกไม่ให้สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว เรียกว่า นิโรธ หากเจ้าของธุรกิจขนาดใหญ่ยังไม่สามารถต้านทานกิเลสในตนได้จะไม่สามารถปรับทิศทางเพื่อทำตามมติของนานาประเทศ หนทางแห่ง มรรค เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้บุคคลลดละกิเลสลงได้ โดยลงมือปฏิบัติ ตามแนวทางแห่ง มรรคมืองค์ 8 ไม่เพียงแต่รู้และเข้าใจเท่านั้น ดังที่แผนภูมิที่ 3 ได้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง จิตในรูปที่ 3 ที่ได้กระทบด้วยสภาวะอย่างรุนแรงและไม่สามารถควบคุมตนเองได้ เปรียบได้เช่นเดียวกับเรือที่ต้องถูกท้องทะเลกลืนหายไปในที่สุด

แต่หากจิตได้รับการพัฒนาด้วยเพราะพากเพียรฝึกฝน ไม่ว่าจะเกิดเหตุการณ์ใดเข้ามากระทบ หากแต่ถ้าไม่เกิด ความสั่นคลอนใดเกิดขึ้น จิตจะดำรงอยู่ด้วยความสงบได้ดังเช่นเรือที่สามารถแล่นไปบนผืนน้ำที่ราบเรียบดังใน รูปที่ 3 ดังนั้นการพิจารณาแก้ไขปัญหาคือชีวิตและการบริหารจัดการสิ่งใดก็ตามสามารถใช้หลักเหตุผลที่ปราศจาก อารมณ์เป็นเครื่องชี้แนะในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาละเอียดและอุปสรรคให้ผ่านไปได้อย่างสงบ

สรุป

การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ในหลัก อริยสัจ 4 ไม่ใช่เป็นเพียงหลักปรัชญา แต่มีกระบวนการที่สามารถ นำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อจัดการกับปัญหาได้ ด้วยการมองปัญหาต่างๆ ที่เข้ามาในชีวิตด้วยความสงบ โดยมุ่ง ไปหาวัตถุประสงค์หลักที่เหตุแห่งทุกข์และหนทางแห่งมรรค หากจิตมีอาการโคลงเคลงอ่อนไหวไปตามปัญหาที่ เข้ามากระทบจะไม่สามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ ด้วยเหตุนี้จึงจะสามารถจัดทุกสิ่งให้หมดสิ้นไปจากใจ และเริ่มต้นตั้งแต่การมองสาเหตุตลอดจนการทำให้ปัญหาหมดสิ้นไป โดยเริ่มต้นที่ระดับปัจเจกบุคคล ตลอดไป จนถึงวิธีแก้ไขปัญหามหาชน ชุมชน และประชาคมนานาชาติ เพราะที่มาก่อให้เกิดเพียงการรวมปัจเจกบุคคลเข้า มารวมเป็นกลุ่มมหาชน เช่นเดียวกับปัญหาที่ประชาคมโลกกำลังเผชิญในอุทกภัยที่ก่อตัวรุนแรงขึ้นมาและมี การคาดการณ์ความรุนแรงที่จะตามมาในอนาคต ด้วยหลักอริยสัจนี้หากความวิกฤตแห่งปัญหาเกิดขึ้นแล้วและ ดำเนินต่อไปพร้อมกับความพยายามแก้ไข แต่ละปัจเจกบุคคลสามารถวิเคราะห์ปัญหา และเข้าใจในความรู้สึก แห่งตนเอง พบกับ ความจริงอย่างที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหได้อย่างถูกต้อง มีเป้าหมาย แต่การจะแก้ปัญหานั้น ดำเนินไปด้วยความเข้าใจ ทำให้บุคคลในชุมชน สามารถหลีกเลี่ยงการสร้างเสริมกิจกรรมที่จะก่อความ เสียหายจากอุทกภัย และดำเนินชีวิตด้วยความระมัดระวัง ละวางความทุกข์ได้

เอกสารอ้างอิง

- เนชั่น สตอรี่. (2565). *ปก.อยุธยา ออกประกาศแจ้ง 6 อำเภอ เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติ ให้ปชช.เตรียมรับมือ*. Nation TV. สืบค้น 1 พฤษภาคม 2567, <https://www.nationtv.tv/news/social/378886720>.
- ประยูร เย็นใจ. (2563). *การบริหารจัดการน้ำและการประเมินผลสัมฤทธิ์การใช้พื้นที่ลุ่มต่ำลุ่มน้ำเจ้าพระยา กรณีศึกษา : ทุ่งผักไห่ (พ.ศ. 2560)*. กรุงเทพฯ: เอกสารเผยแพร่ผลงาน กรมชลประทาน กระทรวง เกษตรและสหกรณ์.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา. (2566). *ตาราง ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ 2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกฤษฎีกา.
- Climate Central Organization. (2022). *Climate Central Breakthrough Redraws Coastal Flood Maps*. Retrieved May 1, 2024, from <https://www.climatecentral.org/climate-central-redraws-coastal-flood-maps>, Access 26 December 2023.
- Columbia University. (2010). *Prime Minister of the Kingdom of Bhutan, Jigmi Y. Thinley at World Leaders Forum*. Retrieved May 1, 2024, from https://www.youtube.com/watch?v=Ht9t7W-N_so.
- Department of Economic and Social Affairs of United Nations Secretariat. (2010). *World Youth Report: Youth and Climate Change*. New York: The United Nations.
- Graven, H.D. (2016). The Carbon Cycle in a Changing Climate. *Physics Today*, 69(11), 48-54.

- Hooijer, A. & Vernimmen, R. (2021). Global LiDAR land elevation data reveal the greatest sea-level rise vulnerability in the tropics. *Nature Communications*, 12(1), 3592.
- Intergovernmental Panel on Climate Change. (2023). *AR6 Synthesis Report: Climate Change 2023. Research Report: The Panel's 58th Session*. Switzerland: IISD.
- Jevrejeva, S., Jackson, L. P., Grinsted, A., Lincke, D., & Marzei, B. (2018). Flood damage costs under the sea level rise with warming if 1.5°C and 2°C. *Environmental Research Letters*, 13(7), 1-12.
- Most Venerable Phra Brahmapundit, Editor. (2017). *Common Buddhist Text: Guidance And Insight from The Buddha*. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University Press.
- Prime Minister's Office, Singapore. (2019). *National Day Rally 2019*. Retrieved May 1, 2024, from YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=bintmky4vca>.

